

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: S. Möre Adress: Gårdby
 Socken: Arby Berättat av: Otto Jonsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

Uppteckningen rör

ARBETSFÖRHÅLLANDEN OCH SAMHÄLLSLIV

--

Innehåll.

	sid.
Meddel:s minnen från Öland (från de år meddel. var dräng på Öland - i N. Möckleby sn, Möckleby hd. Uppt. innehåller äv. upplysn:ar om emigrationen)	2
Tröska otta (material fr. Ljungby sn, Klmar l.)	8
Spinga stickkärvar	9
Samhällsklasserna (Skillnad mellan samhällsklasser- na. Uppt. eft. meddelarens hustru)	10

--

10 s.

ACC. NR. 5753

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Möre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av: Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

Uppteckningen rör

MEDDELARENS MINNEN FRÅN ÖLAND.

När min meddelare den första gången vi träffades förstod att jag var ifrån Öland, blev han genast mycket intresserad. Han frågade mig om jag var hemma "långt inne på Öland". Jag nämnde utan att alls veta på förhand vad han skulle få för glädje av mitt svar att jag var hemma i Gårdby; många vet nämligen inte här i Arby inte så särskilt väl var Gårdby ligger. I detta fall, var det emellertid på annat sätt: "Där har jag varit minst 50 gånger," sade Jonsson. Jag nekar inte till att hans ord 'var som musik' för mig.

Jonsson hade haft en bror, som hade varit gift i Bläsinge i Norra Möckleby socken, vilket är närmsta grannbyn till Övra Åle-

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Materialet
lägges till
saml. från
Arby sn, ef-
tersom med-
del. bor i
denna socken,
som är grann-
socken till
Ljungby, där
han är född.

!

ACC. NR. 5753

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Møre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av: Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

3

Uppteckningen rör

MEDDELARENS MINNEN FRÅN ÖLAND.

bäck i Gårdby, där upptecknaren växt upp. Därigenom hade sålunda min meddelare känt min farfar såväl som min farmors syster. Denna syster till farmor bodde i Bläsinge. Hon hette Maria. När hennes sonhustru dog - det var under tiden som Jonsson var i Bläsinge - hade han varit med och grävt graven åt henne på Norra Möckleby kyrkgård. Genom det att brodern bodde i Bläsinge, hade nämligen Jonsson kommit över dit för att ha plats som dräng. Han var således i Bläsinge under åren 1880 - 1884.

Maria var gift med "Väster-Jan-Anten" (som hade en gård, vilken ligger västligare än de andra gårdarna i Bläsinge), säger Jonsson.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5753

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Möre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Uppteckningen rör

MEDELARENS MINNEN FRÅN ÖLAND.

I mars 1880 hade Väster-Jan-Anten varit på Småland och köpt ved. När man var på hemväg och hade kommit fram till Bröttorp i Norra Möckleby socken, hade han blivit sparkad av en av sina hästar. Hästen sparkade av ett ben på honom. De andra som var med i följet, ty man körde en sex, sju stycken skjutsar i följe över isen för råkarnas skull, tog hand om honom och tog honom och hans skjuts med hem till Bläsinge. Man skickade också efter medicin från apoteket i Skogsby. Och man fick hem en sort, som skulle smörjas på benet. Hustrun gav honom emellertid medicinen att förtära i stället, och han dog efter svåra plågor.

Jonsson var även med och körde sådana där foror efter ved från

ACC. NR. 5753

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Møre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

5

Uppteckningen rör

MEDELARENS MINNEN FRÅN ÖLAND.

Småland. I övrigt så sysslade man med slagtrösket om vintrarna på Öland liksom på Småland. Man steg opp ganska tidigt om morgnarna och trask otta - som det kallades.

När Jonsson tjänade i Bläsinge, fanns det där, tätt invid den gård, där han hade plats, en plan som användes till dansplan. Men när man skulle roa sig riktigt mycket, gick man till Gårdby, där det också fanns en dansplats. Dit samlades det mer folk.

Jonsson lade märke till att man hade tämligen roliga namn på folket i byn. Där var: Nämndeman-Petter, Lars-Jan eller Helsike, som denne vanligen kallades, Erland-river-ner-regn med mera sådant.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5753

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Möre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av: Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

6

Uppteckningen rör

MEDDELARENS MINNEN FRÅN ÖLAND.

Herrlin var präst i socknen på den här tiden. En läspojk hade haft en fråga, och savrat fel, samt ursäktat sig med "Det har Ant-Jan-Johan sagt". Prästen förmanade honom: "Så skall du inte säga, utan du skall säga Johan Jansson. Du skall sätta förnamnet först".

Emigrationen pågick under dessa år som bäst, och man for man ur huse till Amerika. Söndagen före påsk ett år läste Herrlin upp 23 utflyttningsattester från predikstolen, i den lilla socknen. En annan söndag läste han 32. Det var söner och döttrar till rika bönder, som reste. Herrlin var rörd, så att han hade tårar i ögonen, när han läste; han tyckte det var ledsamt att

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5753

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Möre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

7

Uppteckningen rör

MEDELARENS MINNEN FRÅN ÖLAND.

ungdommen lämnade sina gårdar.

Jonsson har det intrycket av ölänningarna att de inte är flitiga i egentlig mening. De kunde låta både en och två timmar gå utan att arbeta, ja, ibland både en och två dagar. Men han har märkt att de tål sjön bättre än smålänningar i allmänhet gör.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5753

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Møre Adress: Gårdby
Socken: Arby Berättat av Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -61 i Ljungby, Klmr l.

8

Uppteckningen rör

TRÖSKA OTTA.

När Jonsson skildrar ottetrösket, är det på grundval av de minnen han har av det från sin tidigaste ungdom i Ljungby socken. Under den tid, som ligger litet före det att han själv börjat taga del i detta arbete, hade tröskningen börjat klockan ett på morgnarna. Så tidigt började man emellertid inte, då Jonsson själv började tröska med. De som gingo borta och trask som dagsverkskarlar slutade sitt dagsverke vid 4-tiden eller 5-tiden på kvällen. Drängen på gården skulle arbeta med diverse annat arbete, sedan trösket för dagen var slut.

ACC. NR. 5768

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland *Upptecknat av:* Lage Nilsson
Härad: S. Möre *Adress:* Gårdby
Socken: Arby *Berättat av* Otto Jonsson
Uppteckningsår: 1938 *Född år* -61 *i* Ljungby, Klmr l.

9

Uppteckningen rör

SPINGA STICKKÄRVAR.

Sedan allt arbete för dagen var slut, och man hade gått in, så skulle drängen på stället alltid sitta och spinga stickor, tills kvällsmaten sattes fram. Detta var om vintrarna. Fyra "kärvar" stickor var det bestämt att han skulle spinga för var kväll. Dessa stickor spingades av törvedsträn, som var omkring en aln långa. Man hade dem att lysa sig med, inomhus. Var kärve skulle vara så grov som, ja, närmast så grov som en nutida järnspispipe. Drängarna tyckte det var otäckt, när de kom på ställen, där det inte blev någon kvällsmat, förrän klockan redan var framemot 9. På söndagarna sovo dränagrarna på alla gårdar. De gingo inte i kyrkan.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5753

Landskap: Småland Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: S. Möre Adress: Gårdby
Socken: Arby o. Oskar¹⁾ Berättat av Sofia Jonsson¹⁾
Uppteckningsår: 1938 Född år -62 i Arby sn

Uppteckningen rör

SAMHÄLLSKLASSERNA.

Min meddelerska tjänade som ung i Oskar socken. Uppe i den s.k. skogsbygden. Hon talar om att folket är mera "strama" i de här socknarna Arby och andra, här nere på "landsbygden". Skillnaden mellan samhällsklasserna hölls inte så stor i Oskar, som var den är i Arby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

1)
Meddel. är
make till
meddelaren
Otto Jonsson,
Arby. Som
vidstående
uppt. gjorts
i samband
med uppteck-
ningar eft.
denne, inord-
nas den här-
med i saml.
eft. Otto
Jonsson, Ar-
by - f. i
Ljungby, -61.